

وظایف والدین در جلوگیری از انحرافات جنسی نوجوانان

فاطمه بیژنی^۱

چکیده

افراد نوجوان در سنین نوجوانی دارای کنجکاوی هایی هستند که اگر والدین نسبت به آن بی توجهی داشته باشند سبب انحرافات جنسی و اخلاقی می گردد. لذا پژوهشگر درصدد است تا با استفاده از منابع کتابخانه ای و باروش توصیفی به بیان راهکارهای پیشگیرانه جهت جلوگیری از انحرافات جنسی در نوجوانان را مطرح نماید. از جمله این راهکارها عبارتند از: آموزش مسائل جنسی، توجه به عزت و کرامت انسانی، توجه به ارزش ها، استمداد از خداوند و اهل بیت علیم السلام.....

کلیدواژه: انحرافات جنسی، نوجوانان، وظایف والدین، آموزش، ارزش ها.

^۱ - طلبه سطح دو، مدرسه علمیه صدیقه طاهره (س)، نوشهر، ایران، Fatemehbizhani4@gmail .

۱- مقدمه

۱-۱- تبیین مسأله

والدین نقش مهمی در جلوگیری از انحراف جنسی نوجوانان ایفا می‌کنند. سوالی که در اینجا پیش می‌آید این است که پیشگیری از انحراف جنسی نوجوان چه لزومی دارد؟ وظایف والدین در پیشگیری از انحراف جنسی نوجوانان چیست؟ پیشگیری باعث می‌شود دستیابی فرد به آگاهی‌ها عادات و آداب‌ها که درباره چگونگی اعمال و ارضای غریزه جنسی است که او را در جهت رسیدن به رشد و هدف مطلوب آن یاری کند. از جمله وظایف والدین در پیشگیری در انحرافات جنسی نوجوانان عبارتند از: آموزش مسائل جنسی، توجه به عزت و کرامت انسانی خود، توجه به ارزش‌ها، استمداد از خداوند و اهل بیت علیهم السلام...

۱-۴- پیشینه

- کتاب اخلاق جنسی در اسلام و جهان غرب، اثر: استاد مرتضی مطهری در رابطه با دیدگاه روانشناسان غرب صحبت و دیدگاه آنان را نقد نموده است اما مطلبی در رابطه با انحرافات جنسی بیان نشده
- کتاب اخلاق جنسی از دیدگاه اسلام اثر حمید محمد قاسمی در رابطه با تعدیل غرایز و شیوه‌های کنترل غرایز جنسی صحبت شده ولی در رابطه با انحرافات جنسی مطلبی بیان نشده است.
- کتاب راه و روش تربیت از دیدگاه امام علی علیه السلام اثر سید محمد راد منش، در این کتاب صحبتی از مسائل جنسی در امر تربیت نشده است.
اما پژوهشگر در صدد است تا علاوه به بررسی انحرافات جنسی در نوجوانان به بیان راهکارهای پیشگیری توسط والدین بپردازد.

۳-۱- ضرورت

نوجوانان سرمایه‌های یک کشور هستند و تربیت صحیح نوجوانان تاثیر بسزایی در رشد اخلاقی و اجتماعی خواهد داشت.

4-1- هدف

والدین نقش مهمی در جلوگیری از انحراف جنسی نوجوانان ایفا می‌کنند.

5-1- سوالات اصلی

وظایف والدین در جلوگیری از انحراف جنسی نوجوانان چیست؟

6-1 سوالات فرعی

۱- پیشگیری در انحرافات جنسی نوجوانان چه لزومی دارد؟

۲- وظایف والدین در پیشگیری از انحرافات جنسی نوجوانان چیست؟

7-1- فرضیه ها

۱- پیشگیری باعث می شود دستیابی فرد به آگاهی ها، عادات و آدابی که درباره چگونگی اعمال و ارضای

غریزه جنسی است که او را در جهت رسیدن به رشد و هدف مطلوب آن یاری کند.

۲- از جمله وظایف والدین در پیشگیری در انحرافات جنسی نوجوانان عبارتند از: آموزش مسائل جنسی

، توجه به عزت و کرامت انسانی خود، توجه به ارزشها، استمداد از خداوند و اهل بیت علیهم السلام.

8-1 فهرست مطالب

(این پژوهش شامل موارد ذیل می باشد: چکیده، مقدمه، مفاهیم، وظایف والدین و درنهایت نتیجه).

۲- مفاهیم

۱-2- انحراف جنسی

انحراف جنسی یا پارافیلیا به مجموعه از رفتارها و تمایلات جنسی گفته می شود که به لحاظ فرهنگی اجتماعی یا قانونی از معیارهای رایج و قابل قبول فاصله دارند و ممکن است غیرمعمول یا ناهنجار تلقی شوند این رفتارها و تمایلات معمولاً شامل علاقه یا تحریک جنسی به اشیا موقعیتها یا افرادی است که بطور عمومی بعنوان محرکهای جنسی تلقی نمی شود. در این مقاله به بررسی انواع این انحرافات و روشهای درمانی موثر آن می پردازیم.

انحراف جنسی به مجموعه ای از گرایش های غیرطبیعی و مشکل ساز گفته می شود که در آن فرد برای رسیدن به لذت جنسی به رفتارها اشیا یا موقعیت های غیرمعمول وابسته است. این گرایش ها می تواند شامل مواردی مانند پروفیلیا، فیشیسم نمایشگری، فضولگرایی، مازوخیسم، سادیسم و حتی رابطه با حیوانات یا اجساد باشند. بسیاری از این اختلالات نه تنها باعث آسیبهای روانی و اجتماعی به خود فرد می شوند بلکه می توانند خطر جدی برای

دیگران نیز ایجاد کنند. اسلام به آموزه‌ها درباره‌ی مسائل جنسی توجه ویژه‌ای دارد. اهمیت مقررات مربوط به رفتار جنسی دیگر مسائل دینی و فقهی از قبیل نماز، روزه، غسل، بلوغ، ازدواج، طلاق و حج را تحت الشعاع قرار داده است. بنابراین شناخت مسائل جنسی بدون توجه به سایر امور زندگی و احکام حقوقی آن، امکان ندارد. امور جنسی بخشی از زندگی به شمار می‌رود که قوانین اسلامی خاص بر آن حاکم است. این آموزه‌ها را باید افزون بر گنجاندن در برنامه آموزشی مدارس در نظام ارزشی حقوقی و حقوقی نیز بگنجانند. گفتنی است مشکلات مربوط به آموزش جنسی، بیش و پیش از آنکه فرهنگی باشد دینی است. آموزش جنسی در اسلام، به دلیل تاثیرگذاری بر عقاید اساسی انسان‌ها باید به صورت آرمانی با تمام مقررات و راهکارهای علمی به مسلمانان منتقل شود. دیدگاه اسلام درباره نظافت شخصی و ابعاد اخلاقی و معنوی آموزش جنسی در راستای باورهای دینی است و با دیدگاه سکولار تفاوت فراوان دارد که به جنبه‌های بیولوژیک و بهداشت جنسی انسان بدون توجه به مسائل دینی تاکید می‌کند.

۲-۲- پیشگیری

پیشگیری در لغت عبارتند از: «جلوگیری کردن، مانع گشتن، منع کردن، بنگهداری برخاستن، ازپیش مانع آن شدن چنان که سرایت مرضی». (دهخدا، ۱۳۷۷، ج ۴)

۲-۳- لزوم پیشگیری

لزوم پیشگیری در انحرافات جنسی آسیب شناسی و پیشگیری مشکلات جنسی از اهمیت بالایی برخوردار است. محیط‌های اجتماعی، فرهنگی، اخلاقی و معنوی در تربیت جنسی و چگونگی رفتارها و روابط جنسی انسان نقش چشمگیری دارد. همین برآوردن نیازهایی مانند احساس راحتی آسایش و آرامش برای بشر ضروری است. کودک و نوجوان آرامش خاطر خود را به سبب حضور صادقانه و سرشار از عطوفت محیط خانه به دست می‌آورند که پدر و مادر بنیانگذار آن هستند. تاثیرات وراثتی و ژنتیکی نیز سهم بالایی در تربیت کودک و نوجوان دارد. نقش تفاوت‌های فردی و جنسیتی را نیز نباید نادیده گرفت زیرا تربیت از دوران کودکی آغاز می‌شود و این پدیده تابع تفاوت‌های فردی است. ایفای نقش جنسیت به بلوغ فرد و شرایط فرهنگی و اجتماعی او بستگی دارد که در جامعه ما این امر تابع مذهب و اخلاق است. انسان زمانی دچار بحران روحی و درونی می‌شود که درست هدایت نشود. اگر عامل تربیت بر اخلاق و رفتارهای غریزی حاکم نباشد زمینه بزهکاری و انحرافات اخلاقی و آسیب پذیری فرد و جامعه فراهم می‌شود.

۳- راهکارهای اسلامی برای پیشگیری از انحرافات جنسی

در نظام تربیتی جنسی اسلامی برای پیشگیری از انحرافات جنسی و رواج آن در میان مسلمانان چندین راهکار پیشنهاد شده که باید آنها بازشناسی و معرفی کرد.

مربیان و والدین باید با این روشها و راهکارها آشنا باشند و فرزندان و فراگیران را به گونه‌ای آموزش و پرورش دهند که به این آلودگی‌ها و آسیبها دچار نشوند. برخی از راهکارها عبارتند از:

الف) رعایت اصل مهم حیا و عفت در محیط خانه

از روشهای مهم پیشگیری انحرافات جنسی پابندی به حیا و عفت و رواج آن در میان مسلمانان است. محیط خانه نباید زمینه تحریک و هیجان و میل جنسی را فراهم آورد. حتی مادران با وجود محرم بودن به فرزندان خود نباید از موازین شرعی و عرفی تجاوز کنند. آنان باید در طرز لباس پوشیدن دقت کافی داشته باشند. آنان همچنین باید با هوشمندی در رفتار و گفتار خود از تهیج تمایلات جنسی فرزندان خود جلوگیری کنند.

ب) نگاهداشت چشم

حضرت علی (ع) فرمودند: قلب آدمی محل ثبت نگاهداشت ادراکات چشم است. (نهج البلاغه، حکمت ۴۰۹)

امام رضا علیه السلام فرمودند: نگاه به موهای زنان شوهردار و بدون شوهر حرام شده چون موجب تهیج مردان می‌شود. (مجلسی، ۱۳۶۶، ج ۶، ص ۱۰۶)

امام صادق علیه السلام نیز در این باره فرمودند: نگاه بعد از نگاه در قلب شهوت می‌کارد و همین برای در فتنه افتادن بیننده کافی است (حر عاملی، ۱۳۸۲، ج ۱۴، ص ۱۳۹)

اسلام، چشم فرو بستن از نامحرم را واجب شمرده است و به مرد و زن سفارش می‌کند که ای پیامبر به مومنان بگو چشم‌های خود را از نگاه به نامحرم فرو بندند و عفت خود را حفظ کنند و این برای آنان پاکیزه‌تر است. (سوره نور، ۳۰)

امام علی (ع) نیز راه تعدیل غریزه جنسی را نگاهداشت چشم می‌داند و می‌فرماید: «بهترین عامل دور کننده شهوات فرو بستن چشم است». (آمدی، ۱۳۷۸، ج ۶، ص ۱۶۴)

نوجوانی سن احساسات است. احساسات برآیند آمیختگی انفعالات در تخیلات است. احساسات در زندگی عاطفی، نظم و آرامش برقرار می‌کند احساسات با انفعالات متفاوت است.

از آنجا که طرح مسائل جنسی موجب تحریک غریزه جنسی می‌شود، باید در بیان آن از ذکر تفصیلی خودداری کرد و به اندازه‌ای که پاسخ مبهم نباشد و سوال به جای خود باقی نمانده باشد اکتفا نمود. « هر سوال جنسی حاصل عطش کسب دانش نیست، والدین مجبور نیستند سوالات بحث برانگیز و تحریک کننده را جواب بدهند. » والدین باید فرزندان را تشویق کنند که به سخنان مدرسین، روحانیون گوش دهند. (گینات، روانشناسی بلوغ، تهران، ۱۳۶۸)

- کلی گویی کردن

می توان به برخی سوالات به صورت کلی پاسخ داد و لازم نیست هنگام جواب سراغ امور بسیار جزئی برویم ، مثلاً آنگاه که در مورد مسائل کلی غریزه جنسی سوال شود، می‌توان با استناد به تولید مثل در حیوانات و گیاهان توضیحاتی ارائه داد. فراموش نکنیم که بین سن ها و جنسهای مختلف باید فرق گذاشت. یعنی نحوی بیان و مقدار آن برای هر فرد، با جنس و سنش متناسب باشد. (یوسفی، ۱۳۸۹)

- توجه به عزت و کرامت انسانی

یکی دیگر از راههایی که انسان با آن می تواند از آلوده شدن به گناه مصون بماند توجه به عزت و کرامت خود می باشد مسلماً هر کس برای خود شان و شخصیتی قائل است و حاضر نیست به سادگی آن را از دست بدهد توجه به این مسئله موجب می شود انسان بدون فکر به کاری دست نزند و اگر پیش‌آمدی به شخصیت او آسیب رساند در صدد جبران برمی‌آید. در مورد تربیت جنسی نیز میتوان از این مسئله سود جست .شخصیت و آبرو در جامعه اسلامی و شاید جوامع غیراسلامی جایگاه والایی دارد و نوع مردم از انگشت نما شدن در جامعه به وسیله لغزش های جنسی بیشتر از بی‌آبرویی به وسیله لغزش های دیگر هراس دارند. از این رو می توان از این زاویه به فرد گوشزد کرد و او را از افتادن در گرداب انحرافات جنسی بر حذر داشت. در روایتی از امام علی علیه السلام نقل شده است: هر کس برای خودش بزرگی و کرامت قائل باشد شهوت برایش پست می شود (مجلسی ،بحارالانوار، ج۸۷، ص ۷۱ و ص ۱۳، ۱۳۶۶)

- توجه به ارزشها

یکی دیگر از راه هایی که در پیشگیری می تواند مورد استفاده قرار گیرد توجه به ارزشهاست. در منابع اسلامی به این نکته توجه زیادی شده که در طول زندگی به امور ارزشمند تذکر داده شود، مثلاً هنگام طرح روابط فرزندان با والدین در منزل و بیان محدودیت‌های آن وقت نماز را محور قرار می‌دهد و می‌فرماید: ای کسانی که ایمان آورده اید کسانی که مالک آنان هستید و فرزندان‌ی که به حد تمیز رسیده‌اند هنوز بالغ نشده‌اند باید هنگام وارد شدن (بر

والدین) در سه زمان اجازه بگیرند بعد وارد شوند: یکی قبل از نماز صبح (وقتی که معمولاً زن و شوهر با لباس خواب هستند)، دیگری بعد از نماز ظهر هنگامی که لباسهای کاملتان را کنار می‌گذارید، و آخر بعد از نماز عشا. (نو، ۲۴)

یا اینکه دعاهای متعدد برای زمان آمیزش وارد شده است که در آن هنگام خوانده شود. همه این تأکیدات برای این است که انسان از عمل جنسی صرفاً قصد لذت جویی نداشته باشد. دوران بلوغ و ایام جوانی دوره توجه شدید به ارزش اشیا و زیبایی‌های زندگی در شئون مختلف مادی و معنوی از اخلاق نوجوان، جوان بر معیار ارزشها توسعه می‌یابد و شخصیت آنها بر همان اساس رشد می‌کند جوان بر حسب منافع خود و افکار باطنی خویش در مقابل ارزشی که برای اشیا و اعمال و اوضاع قائل می‌شود خیلی حساس است. برای متخلق شدن به اخلاق پسندیده و رسیدن به رشد شخصیت توجه به سه ارزش ضروری است ارزش عمر، ارزش زندگی، ارزش اخلاقی:

-ارزش عمر

عمر سرمایه‌ای است که باید از تک‌تک اجزایش سود جست. امام صادق علیه السلام می‌فرمایند: کسی که دو روزش مساوی باشد مغبون و ضرر دیده است. (مجلسی، ۱۳۶۸، ج ۷۱)

-ارزش زندگی

ارزشهای زندگی متفاوت است. نزد بعضی علم و ایمان فضیلت تقوا و کار و کوشش ارزش دارد و شخصیت خود را بر اساس آن می‌سازند. اما ممکن است برخی از جوانان با قمار، خوشگذرانی، شهوت رانی و... را ارزش زندگی به حساب آورند. از این رو زندگی خود را در این مسیر قرار می‌دهند و شخصیت شان به همان صورت شکل می‌گیرد. ارزش هر کس به اندازه ارزش چیزی است که وی آن را خوب می‌داند. امام جواد علیه السلام از امام علی علیه السلام نقل کردند، که فرمود: ارزش هر انسانی به اندازه چیزی است که آن را نیکو می‌شمارد. (مجلسی، ۱۳۶۸)

والدین باید با تعیین ارزش‌ها به زندگی نوجوانان و جوانان جهت دهند.

-ارزش اخلاقی

پرورش ایمانی و اخلاقی موجب حفظ انسان از خطر انحراف و لغزشها شده و در تأمین سعادت او موثر است. از طرفی در دوره نوجوانی فرد به معنویت و مذهب گرایش فطری پیدا می‌کند. (یوسفی، ص ۲۰۵)

-استمداد از خداوند و اهل بیت علیهم السلام

انسان باید از ادامه نگاه به زن بیگانه خودداری کند، زیرا نگاه پی در پی آتش شهوت را شعله ور می‌سازد. در صورتی که امکان ارضای میل جنسی نبود، با خواندن نماز و توسل به اهل بیت علیهم السلام به آنان پناه ببرد و از آنان کمک بخواهد. توجه به خدا و اهل بیت علیم السلام به نوبه خودایمان را تقویت می‌کند و موجب می‌شود فکر گناه به ذهن انسان راه نیابد. به علاوه سبب می‌شود انسان به خود آید و با احساس شرم و حیا در برابر آن بزرگواران ، از لغزش مصونیت یابد.(همان، ۲۰۹)

نتیجه

از مطالب بیان شده می‌توان دریافت که: انحراف جنسی به معنای مجموعه‌ای از رفتارها و تمایلات جنسی گفته می‌شود که به لحاظ فرهنگی، اجتماعی، یا خانوادگی از معیار رایج و قابل قبول فاصله دارند ممکن است غیر معمول و یا ناهنجار تلقی شوند .

لزوم‌پیشگیری از انحراف جنسی به این سبب است که نوجوان برای اینکه دچار یحران روحی و روانی نشود، باید درست هدایت شود. عامل تربیت باید بر رفتارهای غریزی حاکم باشد تا زمینه بزهکاری و انحرافات اخلاقی و آسیب پذیر فراهم نشود.

وظایف والدین در این باره عبارتند از:

-آموزش ارتباط و معاشرت صحیح با محارم

-آموزش ارتباط و معاشرت با نامحرم

-چگونگی احوال‌پرسی و دست دادن و روبوسی کردن

-چگونگی لباس هنگام معاشرت و همنشینی

-چگونگی آمد و رفت به اتاقهای یکدیگر هنگام روز و شب

-آموزش شیوه نوازش کردن کودکان

-چگونگی پوشش بدن در مقابل یکدیگر

-ارتباط کلامی باهم آگاه کردن از خطرهایی که از طریق مسائل جنسی پیش می‌آید

با توجه به عواقب سو روابط جنسی غیر صحیح مانند بیماریهای مقاربتی، آبروریزی، هتک حرمت خانواده از دست رفتن سرمایه دختران و غیره

- تبیین تغییرات فیزیولوژیکی و روانی برای نوجوانان جوانان در سنین بلوغ و بعد از آن در این باره بهتر است به صورت شفاهی از طریق معلمان یا کتبی از طریق کتاب های آموزشی متعدد متفاوت و مناسب با مخاطبان خاص، دختر در سنین پایین تر و پسر چند سال بالاتر، آگاهی های لازم به افراد داده شود.

منابع

قران

نهج البلاغه

آمدی، عبدالواحد، (۱۳۷۸) غررالحکم و دررالحکم، قم، دفتر تبلیغات اسلامی

ثابت، حافظ، (۱۳۹۰) تربیت جنسی در اسلام، قم، موسسه آموزشی و پژوهشی امام خمینی ره

پاینده، ابولقاسم، نهج الفصاحه

حرعاملی، محمد بن الحسن، (۱۳۸۲) وسایل الشیعه، تهران مکتب الاسلامیه

خمینی، بنی هاشمی، محمد حسن، ۱۳۷۸ توضیح المسائل مراجع، قم، دفتر انتشارات اسلامی.

دهخدا، علی اکبر، (۱۳۷۷) فرهنگ نامه دهخدا، تهران: موسسه انتشارات چاپ دانشگاه تهران.

شهید ثانی، زین الدین بن علی، (۱۴۱۴)، فقه استدلالی ترجمه تحریرالروضه فی شرح اللمه کتاب اللمه.

شیخ صدوق، بیتا، من لا یحضر الفقیه ج ۲

فلسفی، محمد تقی، (۱۳۴۱) کودک، تهران، هیئت نشر معارف اسلامی

همان، گفتار فلسفی جوان،

گینات، روان شناسی بلوغ، ۱۳۶۸ تهران، شرکت نکته پردازان

مجلسی، محمد باقر، بحار الانوار، ج ۷۱

مهدی زاده، حسین، ۱۳۶۲، تاثیر پوشش اسلامی در مهار غریزه جنسی

یوسفی، شهناز، (۱۳۸۹)، بازشناسی تربیت جنسی با رویکرد اسلامی. قم: موسسه آموزشی و پژوهشی امام خمینی